

Orosz nyelvoktatás az óvodákban

Heves megyei tapasztalatok

Mint ismeretes, hazánk igen rosszul áll a nyelvtanulás tekintetében. Éppen ezért rendkívül hasznos minden olyan kezdeményezés és képzési forma, amely segíteni próbál ezen a kedvezőtlen helyzeten. Az MSZBT Gorkij Nyelviskolája immár igen nagy múltra tekint vissza. Heves megyei tagozatát 1980-tól dr. Zaják Etelka vezeti, aki egyébként – „civilben” – az egi Ho Si Minh Tanárképző Főiskola orosz intézetének docense.

Könnyebb az átállás

Az iskola, melynek keretében óvodás, általános és középiskolás, valamint felnőtt csoportok is működnek, igen népszerűek. Ebben nyilván szerepet játszik az is, hogy a tanfolyamok díja sokkal kisebb, mint a TIT hasonló kurzusaié. – Mindig is arra törekedtünk – *kezdi a beszélgetést Dr. Zaják Etelka* –, hogy tevékenységünket az új követelményekhez igazítsuk. Mikor bevezettük a fakultációt, az átállás nagy gondokat okozott. Az orosz órák száma nem elegendő, és a hetedik osztályban már csak heti két

alkalommal tanulnak oroszul a gyerekek. Ezen úgy próbáltunk segíteni, hogy mintegy 30 kiegészítő csoportot szerveztünk, így a váltást *sikerült zökkenőmentesebbé tennünk*. A Gorkij iskola tananyagokat, képes szemléltető eszközöket készített, s ez nagyban megkönnyítette munkájukat.

– *Úgy tudom, Heves megyében – néhány óvodában – foglalkoznak orosz nyelvvel. Mondana néhány szót erről a speciális képzésről...?*

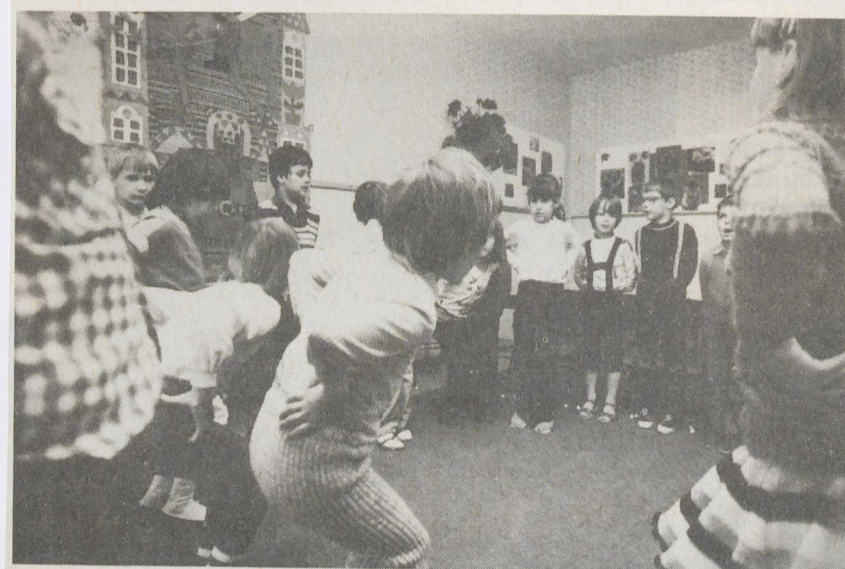
– Egerben öt óvodában, de Gyöngyösön és néhány községben is folynak ilyen jellegű – előkészítő – foglalkozások. Heves megyében csak

nagycsoportos óvodások tanulják az oroszul, de a nyelven kívül más tantárgyakat is.

Itt nyilván egészen más módszereket kell alkalmaznunk. Csak olyan szavakat lehet használni, amelyek *életkoruknak, értelmi képességeiknek megfelelnek*, tehát már magyarul is ismernek. Ezek többnyire az öltözködés, a testrészek, az állatfajták, a szobaberendezés és a játékok tárgyköréből kerülnek ki. *Nagyon szeretik a ritmikus verseket, a különböző dalokat, énekeket, mondókákat is. Ez év leforgása alatt közel kétszáz szó jelentését sajátítják el.* Tizenkét hónapig hatvan – harminc perces –

Játék oroszul az egri Kallómalom úti óvodában

Szituációs játék telefonnal – természetesen oroszul

„órán” vesznek részt. Ez egyébként heti két alkalmat jelent. Célszerű lenne ezeket réggel tartani, de olykor ez a szándék akadályba ütközik, hisz egy sor más dolgot is figyelembe kell venni. Beszélmem kell arról

is, hogy a kezdeményezés iránt van némi ellenállás, persze nem a gyerekek részéről. Sokan úgy vélekednek, elég lesz tanulni az iskolában. Pedig az óvodában nem elsősorban az oktatás a cél. Ennél sokkal fontosabb az érdeklődés felkeltése és annak az elérése, hogy a gyerek vonzódjon az idegen nyelvekhez.

– *Félő, hogy az ötévesen tanult ismereteket az általános iskola első, második osztályában elfelejtik, hiszen legkorábban csak harmadiktól nyílik lehetőség az orosz tanulására.*

– A folyamatosság érdekében az óvodai képzést úgynevezett *bázis általános iskolákra bíztuk*, az itteni tanárok járnak át az óvodába is. Ezekbe az oktatási intézményekbe már eleve úgy veszik fel a nevelők egy részét, hogy vagy a tanítóképzőn orosz speciálkollégiumos vagy a ta-

nárképzőn orosz szakos végzettségű legyen. A két bázisiskola felvevő körzete nagyjából megegyezik az óvodákéval, így a gyerekek rendszerint abba az iskolába kerülnek, ahol ez a fajta folyamatosság biztosított számukra. Követelmény az is, hogy – lehetőség szerint – ugyanaz a pedagógus foglalkozzon velük. A tapasztalatok azt mutatják, hogy azok a tanulók is behozzák hátrányukat, akik az óvodában nem kaptak ilyen képzést.

Nyelvi tábor

– *Nagyon népszerűek – az immár hagyományos – orosz nyelvi táborok is, amelyeket nyaranta szerveznek Heves városában...*

– Ez a tábor teljesen elűt a többitől, hiszen míg máshol magyar gyerekek a résztvevők, ebben az esetben 18–20 orosz pajtás is jelen van. A kis létszám – 90 fő – lehetővé teszi, azt, hogy bensőséges, családias légkör jöjjön létre. A 12–14 nap alatt napi három órát úgynevezett trojkában vannak együtt: ez azt jelenti, hogy a három magyar gyerek mellé tanárként egy orosz tanuló kerül. Ő gyakoroltatja „tanítványait” és olykor igen szigorú velük, ismételtet, gyakorlatot, számonkér. Mindezekon felül a műsorban szerepelnek szokásos nyári szabadidős programok, játékok, vetélkedők, sportversenyek is. Persze ez az órán kívüli pajtási, baráti kapcsolat is szerves része a nyelv elsajátításának.

– *Milyen korú gyerekek vesznek részt ezeken a táborokban?*

– több éves gyakorlat után kiderült, hogy az optimális kor az *általános iskolák hatodik osztálya*. Hároméves nyelvtudás áll már mögöttük, s ekkorra megszerzik a szükséges alapokat, tudnak kommunikálni orosz nyelvű társaikkal.

Azt hiszem, érzékelhető – *mondta befejezésül dr. Zaják Etelka* –, hogy a Gorkij Nyelviskola számos kezdeményezéssel segíti az idegen nyelvek – profilunkból adódóan – elsősorban az orosz tanulását.

Azok a gyerekek, akik végig járják az óvodai előkészítőket, a táborokat vagy ha erre nincs mód, a különböző tanfolyamok valamelyikét, bizonyára nem kerülnek majd kellemetlen helyzetbe, majdani külföldi utazásaik alkalmával.

Havas András